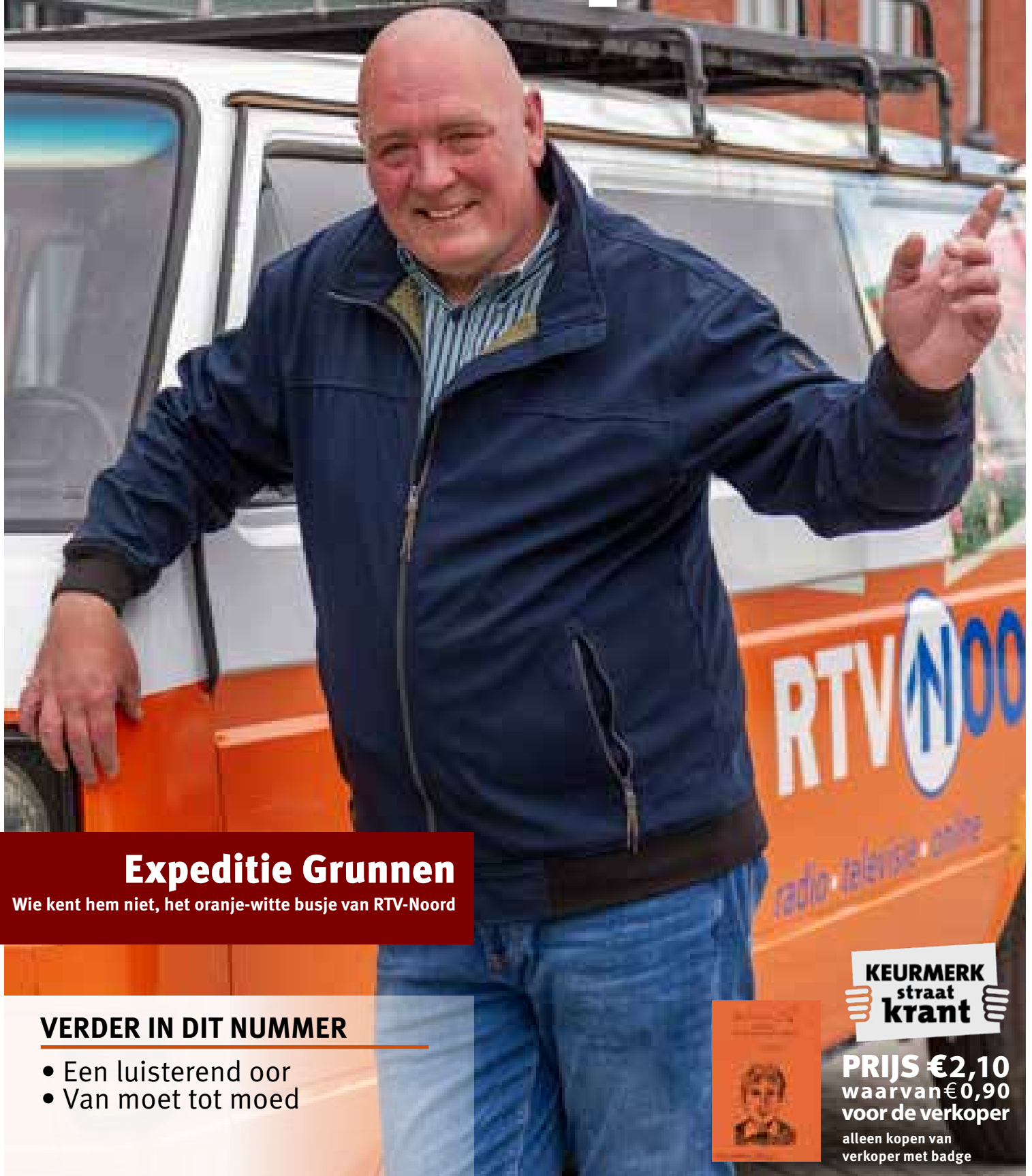

De Riepe

Het straatmagazine van Noord-Nederland

Thema

*Weer
en wind*

Expeditie Grunnen

Wie kent hem niet, het oranje-witte busje van RTV-Noord

VERDER IN DIT NUMMER

- Een luisterend oor
- Van moet tot moed

KEURMERK
straat
krant

PRIJS €2,10
waarvan €0,90
voor de verkoper

alleen kopen van
verkoper met badge

Fotografie **Annet Ritsema**

Bar en boos

‘Ik zou best een dakloze willen zijn. Gewoon die vrijheid, geen verplichtingen en de hele dag buiten zijn, in plaats van opgesloten te zitten in een muf kantoor.’ Dit is een verzuchting die je mensen weleens hoort slaken. Vooral in de zomer, want bij een paar graden boven nul lijkt zo’n bestaan al een stuk minder aantrekkelijk en als de temperatuur onder de nul zakt, weten mensen het weer zeker: ‘blij dat ik een dak boven mijn hoofd heb. Blij dat ik werk heb, zodat ik eten kan betalen.’

Nu de herfst er weer aan zit te komen, besteedt De Riepe aandacht aan weer en wind. Steve, Kees en Ali vertellen hoe zwaar herfst en winter werkelijk zijn als je geen huis hebt. Robby Bakker schreef een poëtisch verhaal over een ouder echtpaar dat door schulden op straat terechtkwam en daar in barre omstandigheden moet zien te overleven, en Anna de Ruiter schreef een verhaal over een vrouw die tijdens naargeestig herfstweer op een hartverwarmend idee komt. En dan is er ook nog iemand op wie we allemaal met recht een beetje jaloers zijn: op de vrijheid die hij heeft. Iemand die er door weer en wind op uitgaat, maar bij regen of hagel wel in zijn warme, karakteristieke busje mag schuilen: Ronald Niemeijer van RTV Noord vertelt over zijn werk voor Expeditie Grunnen. Dat en meer, in deze veelzijdige Riepe. Dus zoek een droog, warm plekje op, liefst op een comfortabele bank, waar u niet wordt weggejaagd, en laat alle verhalen tot u doordringen.

Wietske Aupers

DE RIEPE

Het straatmagazine van Noord-Nederland

De Riepe, Gronings voor stoep, is het straatmagazine van Noord-Nederland. De Riepe verschijnt eens per maand. Het blad is een initiatief van stichting WerkPro. Mensen die om uiteenlopende redenen dak- en thuisloos zijn, verkopen het magazine. Onder deze verkopers vallen ook mensen uit andere landen, mensen die in Nederland en in hun land van herkomst weinig tot geen perspectief hebben. Alle verkopers dragen als legitimatiebewijs een registratiepasje. U betaalt voor het magazine €2,10. Daarvan is 90 cent voor de verkoper, de rest gaat terug naar het project. De Riepe is geen commercieel magazine; naast inkomsten uit verkoop worden middelen verworven uit sponsoring, subsidiëring, fondsen en advertenties. Eventuele meeropbrengsten zullen worden aangewend in het circuit van dak- en thuislozen.

Donateur worden?

Bel of mail naar het distributieadres voor meer informatie.

- Heeft u klachten over een verkoper? Noteer het pasnummer en bel naar het distributieadres.
- Niets uit deze uitgave mag worden gebruikt zonder toestemming vooraf van de redactie.

COLOFON

PROJECTBEGELEIDING WERKPRO
Antonie Grootenhuis

PROJECTBEGELEIDING STUDIO SPINLINK
Dominique Krauts

HOOFDREDACTIE
Dominique Krauts

EINDREDACTIE
Sofie Risamena

REDACTIE
Wietske Aupers
Rudy Vane
Robby Bakker
Maarten Vermeulen
Jim Smit

Arnold de Meijer
Anna de Ruiter
Frits Croes
Annelies Romers

VORMGEVING
Dinah Jellema

FOTOGRAFIE
Frits Blom
Jaap ten Hoove
Remco Meijer
Annet Ritsema

Marinus Hillenga
Wim Mijlof
Bachir Benchagra
Suzanne Posthumus

VASTE COLUMNISTEN

Gerard Lohuis
Wilma Bouma
Eddy Sikma
Lydia Tuijnman
Marieke Werkman
Niek Heidanus

Jaap Krol
Natalja Oosterbaan
Chantal Kuipers
Gerlinde Spaan
Dick Bijmolt

FOTOGRAFIE COVER
Frits Blom

STRIP
Ido Dijkhuis

PUZZEL
Luuk Kobes

ILLUSTRATIES

Paul Kimkes
Robby Bakker
Pim de Boer

DRUK

Van Liere Media, Emmen

MET DANK AAN

Leger des Heils voor het ter beschikking stellen van de distributiefaciliteiten, subsidënten, donateurs en anderen die een bijdrage leveren aan de financiering van dit magazine. En niet te vergeten: de vele vrijwilligers en stagiaires zonder wie dit project niet draaiende kan worden gehouden.

SPECIALE DANK

Gaat uit naar alle verkopers, schrijvers en dichters uit de groep van dak- en thuislozen.

BEGELEIDING VERKOPERS

Eddy Posthumus

Jeffrey Visser

De Riepe is een uitgave van WerkPro.

REDACTIEADRES DE RIEPE

Protonstraat 6
9743 AL Groningen
06-1147 8111
redactiederiepe@werkpro.nl

DISTRIBUTIEADRES DE RIEPE

WerkPro Groningen
Eemskanaal NZ 32a
9713 AB Groningen
Tel: 050-5791818 (09:00 - 13:00 uur)
e-mail: riepe@werkpro.nl
website: www.deriepe.nl
bankrek. NL38INGB0685757617
t.n.v. straatmagazine De Riepe

ISSN

2405-769X

WerkPro Leeuwarden
Tel: 088 066 31 80
e-mail: riepe@werkpro.nl

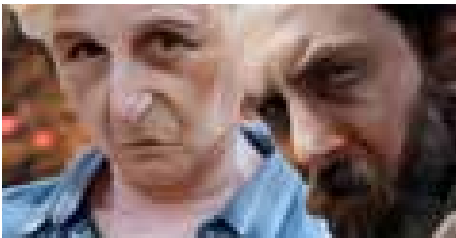
WerkPro SpinLink

INHOUDSOPGAVE

EEN LUISTEREND OOR

4

De straffe wind geselt mijn gezicht. Mijn wangen gloeien. Boven mijn hoofd ritselt het vergeelde gebladerte. De man en zijn vrouw zitten angstvallig verscholen achter de overwoekerde bosschages en oude woudreuzen.

10

EXPEDITIE GRUNNEN

Wie kent hem niet, het oranje-witte busje van RTV-Noord, toerend door de provincie Groningen en af toe even over de grens naar Friesland of Drenthe. Door weer en wind rijdt hij elk weekend met een presentator, cameraman en social media redacteur aan boord.

VAN MOET TOT MOED

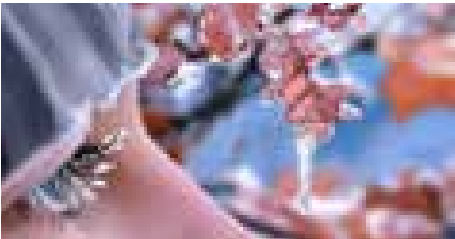
16

Het project Kansrijk Groningen gaat armoede te lijf. Ze werken samen met deelnemers aan een nieuwe toekomst. Zij en hun buddy’s zijn de spil. Samen pakken zij de problemen aan die de meeste stress veroorzaken. En dat zijn lang niet altijd geldproblemen.

20

ZO KOUD ALS EEN VRIESKAST

Leven op straat is zwaar, dat hoeft je de meeste mensen niet uit te leggen. Maar er is nog een groot verschil tussen dakloos zijn in de zomer of in de winter. Drie daklozen vertellen hoe heftig het is om te gaan met de barre kou als je de hele dag, en soms ook de nacht, buiten bent.

Marieke Werkman

Gekkenwerk

Mea Sententia

Koken met een missie

Werk in uitvoering

Kunst op straat

Het bijzondere geluk

Menselijke zandkorrels in

de wind

6

7

8

9

13

14

15

18

Jaap Krol

Mantelkat

Bie pad en weg

Kruiswoordcrypto

Horoscoop

Straatklinkers

Opvanginstellingen

De andere kant

19

22

23

23

24

25

27

28

Een luisterend oor

Tekst en illustratie door **Robby Bakker**

De straffe wind geselt mijn gezicht. Mijn wangen gloeien. Boven mijn hoofd ritselt het vergeelde gebladerte. De man en zijn vrouw zitten angstvallig verscholen achter de overwoekerde bosschages en oude woudreuzen. Het enkeldaks tentje dat ze samen hebben opgezet oogt gehavend.

Ik heb de twee vaker gezien. Dan weer hier, dan weer daar. Rillend van de herfstkou loop ik met twee warme bekers koffie en twee belegde broodjes op hun af. Dankbaar knikken ze me toe. De wasem van de hete koffie klauwt hemelwaarts en lost in het niets op.

‘We worden overal weggestuurd’, zegt de man. ‘Dit is onze zesde plek binnen een jaar. Het is slechts een kwestie van tijd voor we ook hier weg moeten.’

De vrouw zegt niets. Sombor staart ze naar de grond waar een tapijt van koperkleurige herfstbladeren zich aan haar voeten ontrolt. Ze nipt voorzichtig aan de koffie. De wanhoop en het lijden hebben diepe groeven in haar gelaat gekerfd.

‘We zitten in de schuldsanering’, vervolgt de man zijn verhaal. ‘Een jaar geleden moesten we ons huis uit. Het leefgeld dat we iedere week ontvangen is schamel, we kunnen ons er nauwelijks mee redden.’ Hij gooit de plastic verpakking van het belegde broodje in een kleine afvalmand naast de ingang van de tent. ‘De keuzes die je daardoor moet maken zijn lastig. Soms leidt het tot onenigheid. Dat kunnen we ons eigenlijk niet veroorloven, want eendracht maakt macht.’

Een stille traan biggelt over de wang van de vrouw. Haastig veegt ze het weg. ‘Komt door de kou’, lacht ze verontschuldigend.

‘Hebben jullie het ‘s nachts niet koud?’, vraag ik de man. ‘Gelukkig zijn we met z’n tweeën’, glimlacht hij. ‘We kruipen ‘s nachts dicht tegen elkaar aan. Dan zijn we net twee kacheltjes. Ook hebben we geprobeerd de

tent te isoleren.’ Hij houdt de ingang van de tent open. Nieuwsgierig werp ik een blik naar binnen. ‘Piepschuim werkt goed als isolatiemateriaal. Maar we hebben ook mos gebruikt. Het ziet er armoedig uit, maar het is te doen. We hebben een matrasje, kussens en twee dikke slaapzakken.’

Maar toch doordrenkt de verrotte geur van angst voortdurend hun eenzame bestaan. Angst om weggestuurd te worden. Angst om belaagd te worden. Want ook daar hebben ze mee te maken gehad. ‘Soms lijkt het alsof je je menswaardigheid hebt verloren’, zegt de vrouw zachtjes. ‘Alsof je vogelvrij bent verklaard. Het is zo oneerlijk. Tot voor kort hadden wij ook gewoon een dak boven ons hoofd en waren wij net als ieder ander. Het is een bittere pil om te zien hoe anders je behandeld en benaderd wordt als je afwijkt van een bepaalde norm. Ik voel me soms net ongedierte.’

We praten tot de avond valt. Ik merk dat een luisterend oor de twee opmontert. De ogen van de man beginnen te glimmen en verdrijven de heldere hardheid van zijn eerste blikken. De vrouw lijkt meer op haar gemak te zijn en lacht zo nu en dan hardop.

Uiteindelijk is het tijd voor mij om naar huis te gaan. Ik sta op. Mijn benen zijn verzwakt door het lange zitten en de bijtende kou. Ik berg mijn handen diep in de zakken van mijn kamgaren jas.

‘Ik kom snel langs’, beloof ik.

‘Dat zou heel fijn zijn’, zegt de man met een warme toon. De vrouw glimlacht en knikt instemmend toe.

Ik voel hoe hun ogen mij nastaren als ik mij een weg baan, door de bosschages in de ondergaande herfstzon die de hemel in een diepgouden kleur doopt, naar mijn huis. ♦

Vertragen

MARIEKE WERKMAN

Illustratie **Robby Bakker**

Gedachten die zich herhalen. In de vroege ochtend doemen ze op. Het zijn dingen die ik van mezelf nog “moet” doen. Ik schreef de taken onder elkaar op een stuk papier of op felgekleurde Post-its. Door therapie heb ik geleerd om het “moeten” wat meer los te laten en naar mijn gevoel toe te bewegen. Door te zingen of te zwemmen kon ik gedachten en spanningen loslaten. Het werkte stressverlagend. Ik zag op tegen allerhande klusjes. Ramen wassen. Met strepen. Om een woekerende wildernis te voorkomen moest er af en toe gesnoeid worden. Hortensia. Rozenstruiken. Grillig struikgewas. Kronkelwilg. Het was een ellendige terugkerende cyclus.

Afgelopen week heb ik geschilderd. Ik zag dat de grijze kleur van de verwarmingsbuizen door de witte laag verf schemerde. Van te voren ontvette en schuurde ik de radiatoren grondig. Op de grond legde ik vuilniszakken. Mijn broek en trui trok ik uit en deed mijn versleten verfkloffie aan. Het mengstokje was ik vergeten dus schudde ik de verfpot heen en weer. Hierna wipte ik de deksel omhoog met een schroevendraaier. De smurrie goot ik in een bak. Het witte goedje gutste klotsend over de rand. De kwast doopte ik in de verf en smeerde deze in geroutineerde banen van boven naar boven. Het werkte verdragend. Voor het schilderen nam ik paracetamol in. Door de nasleep van een ongeluk heb ik een versleten enkel (lees: artrose). Er zit geen kraakbeen meer tussen het gewricht. Ik kan niet lang staan en ver lopen. Dit is frustrerend want van nature ben ik sportief. Vroeger rende ik wekelijks kilometers hard. Het was een uitlaatklep. Tijdens psychomotorische therapie leerde ik om beter naar signalen van mijn lichaam te luisteren. In het verleden denderde ik door en negeerde hevige pijn. Verdoofd van de pijn liep ik stug door. Jarenlang deed ik dit totdat mijn lijf ‘ho, stop’ zei.

De radiatoren waren wit geschilderd. Ineens bedacht ik me dat de houten latjes boven de deur ook nog een likje verf konden gebruiken. De pijn in mijn enkel schrijnde inmiddels hevig. Er zat niets anders op dan warm te douchen en uit te rusten. Ik schonk mezelf een kop bosbessenthee in en smeerde een dikke laag pindakaas op een plak brood. Op de bank at ik het broodje op. Het volgende klusje plopte al op in mijn hoofd. Er ligt altijd ergens in een hoekje geduldig iets op me te wachten.

GEK KEN WERK

Storm in het hoofd

Door **Gerard Lohuis** Illustratie **Paul Kimkes**

Zijn ogen zijn bloeddorlopen rood. Met grote moeite lukt het hem om het gesprek te voeren. Waarschijnlijk heeft hij enkele nachten achtereen niet geslapen doordat stemmen in zijn hoofd hem bezighouden. Stemmen die hem waarschuwen voor gevaar en op goede dagen moedigen ze hem aan en klinken de stemmen als een publiek dat hem aanmoedigt. Wim kijkt er niet meer zo van op want de stemmen vergezellen hem al sinds z'n 20e. Hij is nu 47 en woont al jaren op zichzelf. Hij heeft geprobeerd om met medicatie de stemmen terug te dringen. Dat lukte deels, maar de vermoeidheid bleek een vervelende bijwerking. Hierdoor lukte het hem niet om op tijd op het werk te komen en liep hij afspraken mis. Hij ging op zoek naar een manier om te leven met de stemmen zonder medicatie, al was dat volgens de psychiater de enige optie. Volgens Wim is het horen van stemmen eigenlijk geen psychiatrisch probleem want hij laat toch zien dat hij gewoon functioneert?

Vanuit Amerikaanse gevangenissen is bekend dat mensen soms opgesloten worden in donkere kamers waar geen geluid en licht naar binnenkomt. Dat wordt gedaan om mensen te ontregelen zodat ze gemakkelijker een bekentenis afleggen. Het blijkt dat na ruim twee uur de meesten van hen last krijgen van dingen die ze horen of zien die er eigenlijk niet zijn. Het komt erop neer dat iedereen deze gevoeligheid heeft en dat Wim hier extra gevoelig voor is.

Wim heeft diverse manieren geprobeerd om minder last van de stemmen te krijgen door te mediteren en het volgen

van een cursus *Stemmen Horen Accepteren*. Hierdoor kreeg hij als het ware een knop in handen om aan te draaien waardoor de stemmen minder greep op zijn leven kregen. Stress moest hij vermijden en als de stemmen toch te heftig werden, leerde hij terug te praten waardoor ze minder invloed hadden. En bovenal moest hij zorgen voor een goede nachtrust. Wim komt af en toe langs wanneer hij er angstig door wordt. ‘Ik kom even ventileren want de lucht moet eruit. Ik sta op hoogspanning. Ik wil mijn werk blijven doen want als ik thuis kom te zitten, dan word ik pas echt gek.’ Daar heeft hij gelijk in, want zo lang hij tussen de mensen komt en iets nuttigs te doen heeft, functioneert hij nog enigszins. Hij is al zo vaak werk verloren doordat de stemmen ervoor zorgden dat hij helemaal niet meer sliep en daardoor niet meer op het werk verscheen. ‘Ik werk momenteel voor een postbedrijf en dat bevalt goed. Ik kan mooi in mijn eigen tempo werken. Ik denk dat je na afloop van dit leegloop-gesprek mij voor enkele nachten slaapmedicatie moet meegeven zodat ik er weer bovenop kom.’ Wanneer Wim een uur later vertrekt blijf ik in bewondering voor zijn doorzettingsvermogen achter. Ik kan me niet voorstellen hoe ik zou reageren als ik in zijn schoenen zou staan en hij trotseert alle stormen in zijn hoofd om maatschappelijk mee te kunnen doen. Voor mij verdient hij een lintje.

Mea sententia

Door Rudy Vane

DE ZWERVER

Door weer en wind sjokt hij door de straten
Geen huis, geen bed om op te slapen
Bij droog weer buiten op een bankje
Bij regen in een portiek of onder een brug
Soms kan hij bij de opvang terecht
Maar daar kan hij niet echt aarden
Het liefst is hij alleen, samen met zijn hond

Ooit had hij wel een thuis
En ook een goede baan
Tot het noodlot toesloeg
Een felle brand verwoestte zijn huis
Niets was er meer van over
Al zijn spulletjes was hij voorgoed kwijt
En de verzekering die gaf ook niet thuis

Tot overmaat van ramp
Werd hij ook ontslagen
Door alle ellende na de brand
Kwam hij te vaak niet opdagen
Dus werd hij letterlijk op straat gezet
Zonder geld, zonder spullen
Werd hij aan zijn lot overgelaten

Een daklozenuitkering van de gemeente
Is alles wat hij krijgt
Daarvan kan hij net wat eten
Samen met zijn hond
Want dat trouwe beestje
Is alles wat hij heeft
Samen delen ze wat rond

Door weer en wind sjokken ze door de stad
Her en der krijgen ze wat toegestopt
Meewarig kijken ze hem aan
Wat moet er van jullie worden
Dit is toch geen bestaan
Wie kijkt er naar jullie om
Wie haalt jullie uit de shit

Sjokkend door de straten
Regen klettert op hen neer
Kom toch even binnen joh
Klinkt een warme stem
Bakje water en een bakkie koffie
Kijk hen daar eens zitten
Lekker warm en droog

KOKEN MET EEN MISSIE

Stamppotweer

Door Lydia Tuijnman

Onder het thema weer en wind valt heel wat te kokkerellen, want een beetje chef kookt met de seizoenen mee. Zo kunnen we ons in oktober weer wentelen in de stamppotten en de maaltijdsoepen. Eindelijk, na al dat zomerse geliflaf. Eerlijke kost, recht op en neer, vult, warmt en maakt blij.

Venkelstamppot voor twee personen: Neem voor deze schat van een stamppot vier mooie bloemige aardappelen. Eén stevige venkelknol, snijd de kont en de stelen eraf. Leg het groen van de venkel apart. Snijd de knol in de lengte in 4 parten en dan in reepjes van een ½ centimeter dik. Verhit wat olie in een hapjespan en bak de reepjes 5 minuten op hoog vuur. Schil ondertussen de aardappelen, snijd ze in kwarten. Laat ze samen met de venkelreepjes in ¼ liter melk met wat zout, 20 minuten op laag vuur garen. Roer af en toe. Kook 4 eieren 6 minuten in een steelpannetje, laat deze daarna schrikken onder koud water, pel en halveer deze. Schep de venkel en aardappels uit de pan, bewaar de melk. Stamp alles snel en losjes door met de pureestamper, vergeet niet een flinke klont boter in mee te nemen. Meng scheutjes warme melk erdoor tot een stevige, romige puree ontstaat. Een bakje met 150 gram veldsla wassen. Houd een handje blaadjes achter voor garnering en schep de rest door de stamppot. Breng op smaak met peper, nootmuskaat, zout. Garneer met de halve eitjes en bestrooi met de overgebleven veldsla en het gehakte venkelgroen. Voilà: een arm om je bord en lepelen maar, drup op de kin geen bezwaar.

Expeditie Grunnen

Door Rudy Vane Fotografie Frits Blom

Wie kent hem niet, het oranje-witte busje van RTV-Noord, toerend door de provincie Groningen en af toe even over de grens naar Friesland of Drenthe. Door weer en wind rijdt hij elk weekend weer met een presentator, cameraman en social media redacteur aan boord. Behalve in de coronatijd, toen zat de social media redacteur op de redactie en de cameraman achterin. Een van de presentatoren, Ronald Niemeijer, vertelt zijn ervaringen.

Het busje is al een oudje, uit 1986 en heeft al heel wat kilometers gemaakt. Een schatting durft Ronald niet te doen. De motor is al twee keer opgeblazen, beide keren door Ronald. We mogen een kijkje nemen in het busje en zien dat er al heel wat opgelapt is. Mij lijkt het dat hij nodig aan vervanging toe is, maar het is natuurlijk wel de blikvanger van Expeditie Grunnen. Binnen zien we allerlei apparatuur, een GoPro die op de bestuurder gericht is, een laptop voorin waarmee de cameraman direct beeldmateriaal door kan sturen naar de redactie, een laptop achterin waarmee de social media redacteur voortdurend Facebook afspeurt naar nieuwtjes uit de provincie.

Hoe wordt Expeditie Grunnen gemaakt

‘We filmen, maken verhalen onderweg en elke keer als iets klaar is wordt het naar Groningen doorgestuurd waar het wordt gemonteerd voor uitzending op tv. Tot 17:00 uur aan toe, want om 18:00 uur begint de uitzending. Dus dat is verhalen halen en hupsakee, snel doorsturen. Degenen die daar zitten en dat verwerken, dat zijn kunstenaars.’ Ronald vertelt verder: ‘Het grootste misverstand is dat mensen denken dat wij alles van tevoren geregeld hebben. Dat is dus niet zo. Wij komen echt onderweg de verhalen tegen. Mensen kunnen ons via Facebook tippen en dat is dan onze navigatie. Maar we komen onderweg dingen tegen waarvan ik denk, hier zit misschien wel een verhaal in. Ik heb genoeg mensenkennis om te zien of iemand een verhaal heeft. Mensen zijn soms sceptisch tot ze zelf zien dat we echt onverwachts ergens aanbellen. Zo was er een man waar we aanbelden die de deur opende in z’n onderbroek en zei: “Ik heb altijd gedacht dat jullie het geproduceerd hebben, maar het is echt zo, jullie bellen inderdaad zomaar aan!”. Het is een beetje een mix, je pakt wat tipjes en denkt, hé hier doen we wat mee, en alles wat er onderweg gebeurt. Niks is geproduceerd, het is niet dat wij zeggen, ga maar vast klaar zitten met een vishengel en dan komen wij “toevallig” langs. Nee zo werken wij niet. Het is de kunst dat je een beetje mensen kunt lezen. Ik kan het aardig inschatten, je maakt op een bepaalde manier contact, dat je denkt daar zit wel een verhaal in en het lukt me ook wel om met diegene in gesprek te komen. ‘Het gebeurt ook weleens als we op een tip afgaan, waar iemand anders ons over getipt heeft, dat de persoon in kwestie niet thuis is. Maar vaak tippen de mensen zelf over een evenementje of “ik organiseer wat”. Daar gaan we dan naartoe en onderweg maken we dan die mix met toevallige ontmoetingen. Zo kwamen we eens voorbij Mussel en in de tuin stond een groot bord met 60, dus ik denk hé, die meneer is zestig geworden, laat ik hier eens aanbellen. Dan doet er iemand open in een doodgraverspak. Dat verzin je niet! Zegt hij: “Ik ben nu wel zestig geworden, maar ik ben bezig mijn eigen doodskist te maken”. Dus wij met die man naar de schuur toe en is hij daar inderdaad zijn eigen doodskist aan het maken, op z’n verjaardag. Dan denk je misschien, dat bestaat niet, maar zo ging het echt! Natuurlijk lukt het ook weleens niet, maar dat zenden we nooit uit. Ik heb weleens iemand bij de bus gehad die zei “Weg met die camera, ik heb er helemaal geen zin in”. Dan stopten we meteen, klaar, hupsakee, dit zenden we niet uit. Maar deze bus is al zodanig bekend dat de mensen, zodra we aan komen rijden al weten, hé, Expeditie. En niet alleen in Groningen, ook in Friesland en Drenthe hebben we een heleboel kijkers, in heel Nederland hebben we wel kijkers.’

Slecht weer

Ronald heeft ook weleens te maken met slechte weersomstandigheden: ‘We hebben een keer ergens moedeloos gestaan, in de stromende regen, niemand op straat, maar omdat het een ontmoetingsprogramma is moet ik wel een show afleveren van een half uur. Dan stap ik uit en

bel gewoon ergens aan. En dan blijkt er nog een verhaal aan vast te zitten. Mensen die een schilderij aan de muur hebben die ergens anders vandaan komt of geschilderd door iemand van hoge leeftijd en ons weer doorsturen naar iemand anders. Zo ontstaat het eigenlijk. Het mooie is, geen dag is hetzelfde. We proberen om overal te komen, door heel Groningen.’

Elk mens heeft een verhaal

Emo-tv

Een verhaal wat veel losgemaakt heeft bij de kijkers ging over een jongetje die aan het vissen was. Ik stapte op hem af en vroeg van wie hij het vissen geleerd had. Het jongetje vertelde dat zijn vader hem dat geleerd had, maar zijn vader leefde niet meer, hartaanval. Dat roept zulke emoties op, een beetje emo-tv.’ Ronald sluit af met: ‘Elk mens heeft een verhaal, het is alleen de kunst dat je even snel genoeg doorspit om het verhaal naar boven te krijgen.’ ♦

WERK IN UITVOERING

Dierenambulance van stichting De Wissel

Tekst en fotografie door **Maarten Vermeulen**

Een storm kan bomen doen omwaaien waarin vogels verschuilen, dan is het de taak van de dierenambulance om de vogels te redden of helaas op te ruimen. Pedro Arkel werkt voor stichting dierenopvang De Wissel in Leeuwarden en vertelt over het reilen en zeilen achter de organisatie.

‘De Wissel bestaat uit drie hoofdonderdelen. De vogelopvang, waar wilde dieren die gewond zijn geraakt worden opgevangen. Een asielt met dieren zonder baasje en de dierenambulance waar ik bij werk. De Wissel wordt draaiende gehouden door zeventig vrijwilligers en eigenlijk zijn dat er nog te weinig.’

‘De dierenambulance is 24 uur per dag geopend, dus ik heb ochtend-, middag- en nachtdiensten, en afwisselend telefoondienst of wagendienst. Telefoondienst doe ik vanuit huis, mijn telefoon is gekoppeld aan de centrale lijn waardoor mensen die bellen naar mij doorverbonden worden. Ik vraag bij een noodgeval naar de locatie, naam en wat er is gebeurd, de informatie geef ik door aan het hoofdkantoor die dan een ambulance erop afstuurt. Bij de wagendiensten gaat de chauffeur samen met een bijrijder naar de locatie. Helaas is het negen van de tien keer een dier dat meer dood dan levend is wegens een aanrijding. Het is soms letterlijk een stuk vlees van het asfalt schrapen. In het begin vond ik dat vreselijk, maar na verloop van tijd raakte ik eraan gewend. Qua onderhoud moeten we na iedere rit de wagen weer in orde maken.’

‘Meer voorkomend dan je zou verwachten en willen waarom wij worden gebeld, is dierenmishandeling. We hebben zelfs een keer katjes die levend waren begraven moeten afvoeren met de ambulance. Maar leuker en spannender zijn de grote operaties. Toen tijdens de coronaperiode aanzienlijk minder auto’s rondreden, liepen er plots twee reeën door de stad Leeuwarden. De politie was er voor de veiligheid en een veearts schoot met verdovingspijlen de dieren plat. Wij van De Wissel hebben ervoor gezorgd dat de twee reeën weer veilig in het wild werden vrijgelaten.’

KUNST OP STRAAT

De eenzame fietser

Door **Natalja Oosterbaan** Fotografie **Frits Blom**

Wie tegen de wind in fietst moet sterk zijn. Kromgebogen over het stuur zichzelf een weg banen. Tenslotte is het hier altijd rotweer. Tijden veranderen uiteindelijk niet zoveel, want waar ten noordwesten van Ten Boer de horizon zich verbreedt en het fietspad naar Thesinge de Boersterweg kruist, staat Jimmy alle dagen van de week, zes meter boven het maaiveld, zich het schompes te trappen. Voor mij heet hij Jimmy. Alleen maar om dat eenzame fietserje een naam te kunnen geven. Het had ook Boudewijn kunnen zijn. In ieder geval doet Jimmy niet aan elektrisch. Trots berijdt hij zijn vélompède, ook wel een hoge bi genoemd. Een fiets uit de negentiende eeuw met een enorm groot voorwiel en een klein achterwiel. In 1869 werd hiermee een wielervedstrijd van Parijs naar Rouen (123 km) verreden. 198 deelnemers verschenen aan de start, waaronder twee vrouwen en enkele circusartiesten. De laatste ridders kwamen uiteindelijk pas een week later over de meet. Misschien was Jimmy een van hen. Samen met Piet Pelle.

De uitvinding van de fietsketting zorgde voor een lichtere transmissie naar het (grotere) achterwiel en daarmee voor een beter rijcomfort, waarmee het einde van de populaire vélompède ingeluid werd. Sindsdien is de ontwikkeling van

de fiets snel gegaan. Maar hierop ingaan zou de kunst tekort doen. Kunstenaar Rein Bril koos immers voor het klassieke vélompède model toen hij zijn 'Eenzaame Fietser' als windvaan wilde laten dienstdoen. Het kleine rode achterwiel doet dienst als vaan en plaatst de rotorbladen in de juiste richting. De rode roterende bladen zijn tegelijkertijd het stuur van de fiets. Aangedreven door de wind zorgt een ingenieus radarsysteem er ten slotte voor dat de benen van Jimmy, en daarmee het voorwiel, onvermoeid blijven ronddraaien. Behalve dan natuurlijk bij windstilte. Het ventje lacht er nochtans vrolijk bij.

Voor dit kunstwerk maakte Bril onder andere gebruik van oude fietsonderdelen. Hout en metaal deden de rest. In 2001 werd het geplaatst bij de oplevering van het fietspad.

Voor wie vandaag de dag te oud of te moe is om aan de eisen van de wind te voldoen, is er de elektrisch aangedreven fiets. Maar als ouderdom ondergaat is dat niet tragisch, schreef de dichter Remco Campert. Eerder een beetje belachelijk. Alleen jeugd kan dramatisch ondergaan, vond hij. Ongetwijfeld wordt onze Jimmy het fietsen inmiddels ook een beetje moe. Wellicht dat hij denkt: Was ik maar voetballer geworden ...

Het bijzondere GELUK

Fietsen in de regen

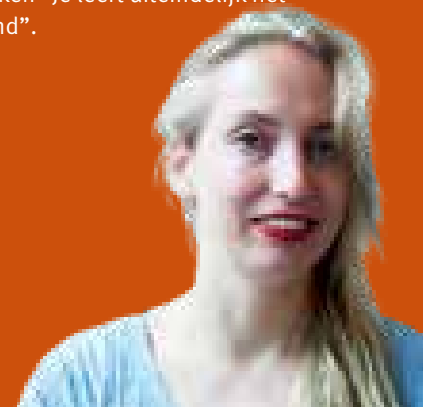
Door **Chantal Kuipers**

Dagelijks ga ik op de fiets naar het werk. Zodra ik erachter kwam dat het werk zoveel energie van me vroeg dat ik er misselijk van werd, besloot ik dat ik daar iets, waar ik energie van krijg, tegenover moest gaan zetten. En dus besloot ik voortaan te gaan fietsen. Nu was het fijner geweest als ik eerst had gekeken hoe ver het was, maar zodra ik eenmaal iets besloten heb, wil ik niet meer terug omdat ik de afspraak aan mezelf het belangrijkste vind. Wat de consequentie er ook van is.

En dus fiets ik elke dag anderhalf uur lang, door een prachtig natuurgebied, naar mijn werk. Nooit eerder zag ik hoe mooi ons Groningse landschap is als nu. Er zijn eindeloze vlakten met soms wat piepkleine huisjes of boerderijen. Iets wat ik zou moeten kennen uit mijn jeugd, maar wat verloren is gegaan door de vele herinneringen van nu. Het nadeel is dat ik ook in de regen moet fietsen. En waar mijn opa mij voor waarschuwde is werkelijkheid geworden “Nergens waait het zo hard als op het Groningse platteland”. Het leek me als kind onzin, maar ik ken geen straffere wind dan in onze provincie. Want er zijn nauwelijks bomen om je te beschermen tegen de koude wind en het bijt door je kleren heen en

het hecht zich aan je botten. En zo ploeg ik, soms met moeite, door de vier seizoenen heen. Zo is het in de lente altijd te warm, zodat ik bezweet aankom of is de herfst te koud waardoor ik totaal ingepakt bijna niet meer kan trappen door de vele lagen kleding, maar nooit is de temperatuur echt zo fijn dat ik in mijn hemdje niet te koud heb of in mijn winterjas te warm. En toch geniet ik van de tegenwind, want het maakt me ook weerbaar. Na negentig minuten fietsen is mijn hoofd leeg en mijn hart vol energie.

Misschien leer je in het hele leven het meeste van tegenwind. Van het feit dat dingen soms anders of moeizamer gaan dan je verwachting. En dus geniet ik elke dag van dezelfde weg die ik fiets en van de seizoenen die het leven om me heen kleuren. En als het dan heel hard waait, en ik liever thuisblijf, stap ik toch op mijn fiets en kan alleen maar denken “Je leert uiteindelijk het meeste van tegenwind”.

Van **moet** naar **moed**

Groningen in top vijf van armste gemeentes in Nederland

Door **Rudy Vane** Fotografie **Marinus Hillenga**

Het project Kansrijk Groningen gaat armoede te lijf. Ze werken samen met deelnemers aan een nieuwe toekomst. Zij en hun buddy's zijn de spil. Samen pakken zij de problemen aan die de meeste stress veroorzaken. En dat zijn lang niet altijd geldproblemen. Kansrijk Groningen kijkt daarnaast naar wat de deelnemer écht wil. Hoe wil jij je leven veranderen? Dat kan van alles zijn: meer contacten, blijere kinderen, een mooier huis, vrijwilligerswerk, een opleiding, betaald werk.

Kansrijk Zuid

Sinds januari 2021 loopt het project Kansrijk in het stadsdeel Groningen Zuid. De Wijert is de meest kwetsbare wijk in Groningen Zuid wat betreft armoede. Maar Kansrijk Zuid beperkt zich niet alleen tot De Wijert. Ze zien het namelijk als een kans om vanaf het begin de werkwijze te verbreden naar het hele stadsdeel Zuid. Zo kunnen ze meer professionals en vrijwilligers meenemen in de werkwijze. Ook kunnen ze zo van elkaars ervaringen leren. Ervaring leert dat in elke Groningse stadswijk armoede voortkomt. Daarom willen ze zoveel mogelijk mensen die in armoede leven de kans geven te werken aan hun eigen toekomst. De problemen waarmee huishoudens te kampen hebben, hebben vaak een financiële achtergrond, maar hebben ook te maken met gezondheid, opvoeding, onderwijs, werk en het wel of niet beschikken over een sterk netwerk. Armoede heeft negatieve effecten op het lichamelijk en psychisch welbevinden van gezinsleden en op hun directe omgeving. Daarom is Positieve Gezondheid de leidraad bij Kansrijk Zuid. Positief gezond zijn betekent zingeving ervaren en vaardigheden ontwikkelen om de uitdagingen van het leven aan te kunnen.

Herkenning is erkenning

Buddy's

Buddy's zijn samen met de deelnemers de spil van de projecten. Ze zien elkaar elke week en hebben daarnaast ook contact over de mail of de app. Het idee dat ze er altijd zijn, geeft rust. De buddy speelt een centrale rol, weet wat er nodig is en wat als eerste moet gebeuren. Alle buddy's hebben ervaring in het begeleiden van mensen die rond moeten komen van weinig geld. Ze hebben goede netwerken in de wijken en bij de gemeente. Zo kunnen ze samen met de deelnemer snel heel verschillende problemen oppakken en oplossen. Maar ze weten ook vanuit hun eigen ervaring hoe armoede voelt, wat belangrijke stressfactoren zijn als je hier middenin zit. Dat vinden deelnemers heel fijn, er is herkenning en erkenning. De gesprekken gaan dieper, halve woorden zijn vaak genoeg. De buddy's volgen extra trainingen op allerlei terreinen om deelnemers zo goed mogelijk te kunnen begeleiden. Hiervoor is de eigen Buddy Academie. Mobility Mentoring en Positieve Gezondheid zijn

belangrijke gereedschappen van de buddy, maar niet de enige. Er is ruimte voor maatwerk. Deze methodieken raken alle aspecten van iemands leven, zoals wonen, gezondheid, geldzaken, opvoeding, werk, opleiding. Essentieel is ook het gebruik van doel-actie plannen waarmee kleine, overzichtelijke, haalbare doelen gesteld worden, gebaseerd op de vraag "wat wil jij?".

Een buddy aan het woord

Een van de buddy's in Zuid is Wieger Witlox. Hij omschrijft het project Kansrijk Groningen in zijn eigen woorden: 'Kansrijk Groningen is een plek waar vrijwilligers samenkomen en waar mensen zich kunnen aanmelden om in contact te komen met een buddy. Dat is een vrijwilliger die zich beschikbaar stelt om met iemand, die een hulpvraag heeft, tijd door te brengen om samen afspraken mee te maken, gesprekken te voeren en op die manier proberen de vragen te beantwoorden, doelen te realiseren of dromen te verwezenlijken. Het belangrijkste is dat er iemand voor je is die even luistert, met je meedenkt, want vaak zijn er dingen die belangrijk zijn die opgelost moeten worden op redelijk korte termijn. Onze projectleider, Adriana, stuurt de vrijwilligers aan en via haar worden ze gekoppeld aan de deelnemers en aan de ketenpartners WIJ, de meedoencoaches, GKB. Daar voeren we regelmatig overleg mee om de samenwerking te verbeteren. Afgelopen mei hebben we onze eigen mijlpaal bereikt, toen hadden we vijftien deelnemers en tien buddy's. Inmiddels hebben we al negentien deelnemers. Het is belangrijk dat iedereen die meedoet aan het project betrokken is. Voor mij is het begonnen in de coronaperiode dat ik meer thuis moest werken en veel alleen was, het is een manier om de eenzaamheid te bestrijden, zelf de deur uit te gaan om afspraken te hebben. Dan ontmoet je mensen die hetzelfde hebben of andere vragen hebben waardoor je elkaar kunt helpen. Als je zelf feeling hebt met de dingen waar mensen tegenaan lopen, dan voelt het niet eens als werk, maar iets wat je graag doet. De deelnemer kan zelf het tempo bepalen hoe snel ze willen veranderen. De een heeft meer tijd nodig dan de ander.'

Hulpvragen

'De hulpvragen zijn vaak gerelateerd aan onzekerheden, depressie, eenzaamheid, mensen zijn misschien niet alleen maar voelen zich wel alleen, de zin van het leven niet weten, weten welke richting ze op willen, gebrek aan zelfkennis of zelfvertrouwen. Financiële armoede hoeft er niet te zijn, je kunt ook armoedige gedachten hebben of je leeft wel in armoede en praat jezelf daardoor naar beneden. Positief denken is heel belangrijk in dit project. Denken in mogelijkheden in plaats van in problemen. Momenteel ben ik met een jongen bezig die grote sprongen maakt. Misschien is hij over een half jaar zover dat hij zelf buddy kan worden. Want dat zou mooi zijn, dat deelnemers zover komen dat ze in staat zijn anderen te helpen.' ♦

Menselijke zandkorrels in de wind

Door **Arnold de Meijer**

Hij staat dicht tegen de gevel van de supermarkt aan. Het is guur weer. De wind giert om zijn hoofd en vormt draaikolken onder de luifel van de ingang. Hij is verkleumd tot op het bot. Met een glimlach van oor tot oor wenst hij winkelend publiek een goede dag en vraagt of meneer of mevrouw misschien een Riepe wil kopen. Zijn harde leven is van zijn gezicht af te lezen. Hier en daar een litteken, diepe groeven in zijn voorhoofd. Hij heeft het niet makkelijk gehad. Er zijn natuurlijk mensen die het voor de wind gaat, die altijd de wind in de zeilen hebben en moeiteloos op weg zijn naar succes, carrière en een grotere

leasebak dan de buurman. Bij hem was dat niet zo. Hij had eigenlijk alleen maar tegenwind. Hij heeft niets gekregen zonder strijd en tegenslag. Elke kleine stap voorwaarts een gevecht op leven en dood. Hij slaat zich er ondanks alle tegenstand dapper doorheen en gaat gestaag op zijn doelen af. Dat zijn mijn helden. Dat zijn de mensen waarmee je een oorlog wint. Die niet denken in problemen, maar altijd weer een creatieve manier vinden om de ellende om te bouwen tot iets positiefs. Mensen die niet chagrijnig worden omdat zij weer niet op vakantie kunnen, maar thuis broodjes smeren, koffie in een thermos doen, in een park met het hele gezin gaan picknicken in de buurt van de speeltuin en de dag van hun leven hebben. Heldenmoed! Die mensen kun je vergelijken met het helmgras op een duin. In de aanlandige wind laten ze hun toppen meedeinen op de windrichting, maar hun stammen en wortels blijven diep verankerd overeind staan. Houden zoveel mogelijk zandkorrels vast om ze te redden. De zandkorrel die het voor de wind gaat, verdwijnt als sneeuw voor de zon. Kilometers verderop stort hij ter aarde, waar hij opnieuw opgepikt wordt en weer kilometers door de lucht dwarrelt. Het helmgras

staat nog op dezelfde plek. Zijn top beweegt nog steeds woest in de wind, maar hij staat er fier overeind en, over 100 jaar ook nog. Van de zandkorrel geen spoor. ‘Hoe sterk is de eenzame fietser die kromgebogen over zijn stuur tegen de wind, zichzelf een weg baant’, zong Boudewijn de Groot in een grijs verleden. Voor ons allemaal heel herkenbaar. En dan vervolgens op je werk komen en de hele dag in de natte kleren zitten, omdat je de regenbroek weer eens was vergeten. Tegenwind. Het is karaktervormend, het is een uitdaging voor je uithoudingsvermogen en laat je gelukkig afwijken van de gulden middenweg, waar ruim baan gemaakt wordt voor de menselijke zandkorrels. Het tegen de wind in fietsen, tegen de stroom inzwemmen is heldenmoed pur sang. Diep respect voor deze tegen de wind in fietsende levenskunstenaars.

Roepen

Afgaande op mening van de talloze experts op de sociale media (en daarbuiten) is het vloeken in de kerk, maar ik schaam me er niet voor te zeggen dat ik een energiek voorstander van windmolens ben. Hoe meer hoe beter, stel ik. Vooral de suggestie dat windmolens unieke natuur, eeuwenoude landschappen of grote lappen ruimte aantasten is onzinnig. Vaak wordt er dan gesuggereerd dat ze in gebieden komen waar de mens al sinds zijn schepping in harmonie met de grond, het water en de vogels resideert, maar gezien de aanwezigheid van snelwegen, vliegvelden en spoorbanen is dat een weinig overtuigend argument.

Bovendien is er niks authentieks aan het platteland, omdat het zwaar verontreinigd is. Onlangs stelde de Brabantse GGD vast dat één op de vijf kinderen in de provincie astmatisch is en dat Brabanders door ziekte (hart- en vaatziekten, longkanker) gemiddeld een jaar korter leven. Oorzaak: bedorven lucht door grote concentraties fijnstof, veroorzaakt door landbouw, industrie en verkeer.

Een andere rare gedachtegang is de meestal met verachting gespuwde mening dat de Randstad deze schabouwelijke mormels neerzet in gebieden waar weinig mensen wonen en de bewoners aldaar opzadelen met de slurpende behoeftes van het verwende stadsmens aan de grachtengordel of villawijk. Dat is vreemd als je nagaat dat er in het hart van de Randstad elke vijf minuten een groot vliegtuig landt, de grote overslaghavens van Rotterdam en Amsterdam vol zijn gebouwd met petrochemische installaties en het druk bezette snelwegennet aldaar 24/7 hoorbaar is in de gemiddelde huis- en slaapkamer. Dit zijn allemaal voorzieningen en bewegingen waar elke tegenstander van windmolens enorm van profiteert. Veel mensen op Facebook roepen dat de Hollanders (let ook op dat woord) hun eigen bonen moeten doppen en op moeten zouten, maar zo’n scenario dat zou voor die schreeuwleijkerds toch echt een ramp zijn. Bij een beetje tegenactie raakt de Albert Heijn ongeveer leeg, net als de Ikea en de Hornbach. Auto-onderdelen komen niet meer aan, diervoeders hebben geen vogelzaad meer en goedkope vliegvakanties naar Spanje of London zijn afgelopen.

Ik ben dus ook een voorstander omdat veel tegenstanders maar wat roepen. Ik haal dan mijn kop uit het zand en roep terug. Dat ik ook een voorstander ben van zonnepanelen, grote datacentra, 200.000 nieuwe huizen en megasnelle treinverbindingen moge duidelijk zijn.

JAAP KROL

Zo koud ALS EEN VRIESKAST

Door **Wietske Aupers** Illustratie **Robby Bakker**

Leven op straat is zwaar, dat hoef je de meeste mensen niet uit te leggen. Maar er is nog een groot verschil tussen dakloos zijn in de zomer of in de winter. Drie daklozen vertellen hoe heftig het is om te gaan met de barre kou als je de hele dag, en soms ook de nacht, buiten bent.

Steve

‘Als het echt koud is, lig je bijna te sterven’, vertelt Steve (43). Hij leefde ongeveer een jaar op straat. Nu woont hij met vier anderen in een huis. Hulpverleners zijn voor hem aan het zoeken naar een eigen woning. In het jaar dat hij dakloos was sliep hij in bosjes, in het park of in een steegje. Wat voor weer het ging worden hoorde hij van andere daklozen. Ze waarschuwden elkaar.

Hij kon eerst geen gebruik maken van de nachtopvang, omdat hij uit Leeuwarden komt en in Groningen op straat leefde. Pas toen het hartje winter was mocht dat wel. Belangrijk om warm te blijven is goed eten’, legt hij uit. ‘En geen alcohol drinken, dat verlamt.’ Hij is blij dat hij goedkoop kan eten bij de Kustersgang of de Open Hof. ‘Hier kan je ook warme kleding krijgen en een slaapzak.’ Hij heeft vaak buiten geslapen, in een slaapzak, handschoenen aan, een sjaal om en een muts op om de nacht proberen door te komen. Als het regende zocht hij een overkapping om onder te schuilen. En verder liep hij veel om warm te blijven, maar ook omdat je niet overal mag zitten of liggen. ‘Als je ergens wilt rusten, krijg je al snel een handhaver achter je aan. Bij bankjes word je weggejaagd. Het is vermoeiend om steeds te lopen, je gaat kapot. Met vier à vijf graden of daaronder is het echt zwaar. De zomer is de beste tijd, voor iedereen, maar vooral voor een dakloze. Je kunt dan uitrusten in het park, gewoon op het gras. Je ligt dan tussen de natuurgenieters die daar proberen bruin te worden. Dat geeft ook een gevoel van gelijkwaardigheid.’ Hij heeft het zwaar gehad, maar wil wel tegen andere daklozen zeggen: ‘Geef nooit op!’

Ali

Ali (66) leefde vijf jaar op straat. Hij woont inmiddels in een huis van stichting Terwille. Dat staat nu nog op naam van de stichting, maar als hij zich gedurende een of twee jaar goed gedraagt, komt het op zijn eigen naam te staan. Hij sliep vroeger meestal bij het Slaaphuis en was dan overdag op straat. ‘In de winter is de straat niet fijn om te zijn’, zegt hij. Als het regende schuilde hij in een portiek of een bushokje. Bij de gemeente op de Grote Markt hebben ze een goede overkapping’, vertelt hij. ‘Ik ben er nooit weggejaagd’. Als het koud was ging hij naar de Open Hof en vroeg om een deken of slaapzak. Hij had het in de zomer wel beter dan in de winter: ‘De zomer is goed. De zon gaat om elf uur ‘s avonds

onder, maar komt al om drie uur ‘s nachts terug. Dan word je al warmer. Het probleem is de winter. Nee, slecht weer is niet leuk. Ik zou niet graag terug willen naar de straat.’

We waarschuwen elkaar: let op het wordt rotweer

Kees

Ook Kees (35) heeft zware tijden gekend. Hij woonde twee jaar lang in een tent. ‘Hoe koud ik het heb gehad? Als je dat wilt weten moet je jezelf in de vriezer zetten, en dan een week lang! Ik sliep in een tent en niet bijvoorbeeld in de nachtopvang, omdat ik mezelf niet wou associëren met daklozen. Iedereen zit daar in een negatieve sfeer. Maar uiteindelijk klopt je toch aan bij instanties. Ik overnacht nu bij het Slaaphuis. En ik krijg binnenkort een huis en zit te wachten op de sleutel. Eigenlijk wacht ik al elf jaar. Overdag had ik dagbesteding bij het Twaalfde Huis. Vooral omdat je eten kreeg als je daar je gezicht liet zien en vijf euro als je daar een hele dag was gebleven, en het is daar warm. Maar ik vond het verder geen fijne plek.’

Wat voor weer het op een dag ging worden hoorde hij, net als Steve, van andere daklozen. ‘We zeiden tegen elkaar “Let op, het wordt rotweer”.’

Inmiddels heeft hij een iPhone waarop hij het weerbericht kan zien. Hij weet net als Steve en Ali dat hij maaltijden en warme kleren kan krijgen van de Open Hof, Kustersgang of het Twaalfde Huis, maar merkt wel op dat het niet voor iedereen makkelijk is daar om te vragen. ‘Sommige mensen zijn in zichzelf gekeerd. Als ik iets nodig had ging ik het vragen en dan kreeg ik het. Hij is weleens geschorst geweest bij de Kustersgang of bij de nachtopvang. ‘Als ik niet lekker in mijn vel zit, trek ik mijn bek open. Mensen die zoiets overkomt of die om een andere reden niet bij de opvanginstanties terecht kunnen gaan vaak naar het Forum, daar is het warm en je kunt er koffie krijgen. Maar vaak worden we eruit gezet of weggekeken. Gewoon discriminatie!’

Dat de zomer prettiger is dan de winter spreekt volgens hem vanzelf, maar hij plaatst daar wel een kanttekening bij: ‘Als het regent ben ik niet blij, maar als ik problemen heb, helpt het mooie weer toch niet.’ ♦

Vervuiling

Door **Wietske Aupers** Illustratie **Pim de Boer**

Rinus is een rooie kat van een jaar of 15. Ze woont samen met een mensenvrouw met schizofrenie en een angst-dwangstoornis. In De Riepe beschrijft ze wat het betekent om mantelkat te zijn.

Ze denkt dat ze meerdere levens heeft. Als ze iets meemaakt, speelt zich tegelijkertijd in haar hoofd een ‘herinnering’ af aan een ander leven, waar ze hetzelfde heeft meegemaakt, maar met een ander begin, of een ander einde. Bijvoorbeeld: ik heb een bultje op mijn rug, ze denkt dat ze het in een vorige leven ook heeft gezien en gedacht dat het iets onschuldigs was en dat er niets mee hoefde te gebeuren. Het bleek echter, in dat vorige leven, een teek te zijn, die ze heeft laten zitten, ik kreeg de ziekte van Lyme, stierf daaraan en dat was het einde van mijn leven. Nu denkt ze dat goed te moeten maken door eindeloos te proberen die teek te verwijderen, waarbij ze mij buitengewoon hardhandig vasthoudt ... Terwijl het dus echt geen teek was! En dan vindt ze ook nog eens dat ze mij excuses aan moet bieden voor dat vorige leven. En excuses tussen kat en mens, dat betekent aaien en knuffelen. Daar heb ik dus absoluut geen zin in als ik net ruw ben beetgepakt! Je kunt je wel voorstellen dat dit tot nog ongemakkelijker situaties kan leiden als ze denkt dat

ze een ander mens iets heeft aangedaan. Omdat ze dat weet gaat ze dit soort situaties uit de weg. Ze verontschuldigt zich niet, maar bedenkt iets wat ze moet doen, ter vervanging van die excuses. Iets lekkers meenemen of voor iemand koffie zetten. De ander denkt dat ze dit gewoon doet uit goedhartigheid. Niet dat ze nooit gewoon goedhartig is, maar soms moet het dus extra. De eigenlijke toedracht houdt ze meestal voor zichzelf. Heel soms biecht ze het op aan de Grote Vrouw of de Kaasmanager. Maar bijna altijd achteraf, zodat niemand haar nog kan tegenhouden. Je snapt wel dat ze het altijd druk heeft met al die levens. Zoals je weet heeft een kat negen levens. Volgens sommige mensen is dat een uitdrukking om woorden te geven aan de menselijke verbazing over hoe vaak wij ternauwernood aan de dood ontsnappen: wegschieten voor een auto, uit het raam op de derde verdieping vallen zonder pootjes te breken. Er zijn ook mensen die geloven dat het een spirituele gave van ons is. Onder katten is dat min of meer hetzelfde: sommige geloven in meerdere levens, anderen weten simpelweg dat wij geniaal goed zijn in overleven. Maar weet je wat het geheim van alle katten samen is? Wij leven onze negen levens nooit tegelijkertijd, maar altijd achter elkaar. Zou zij ook moeten doen ...

BIE PAD EN WEG

Kruiswoordcrypto

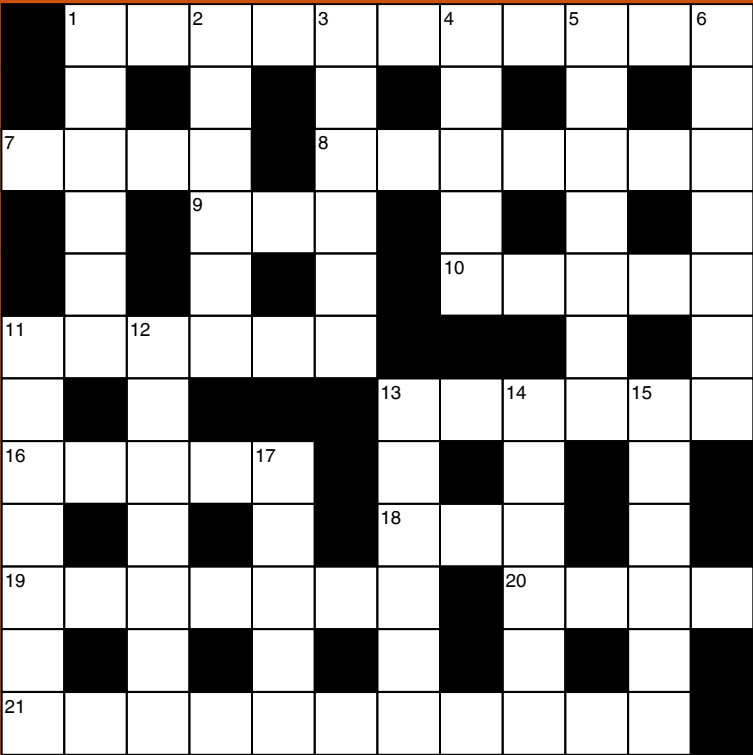
Door **Luuk Kobes**

HORIZONTAAL

- 1 Aardig wat meegemaakt
- 5 Bloem in je haar
- 7 Namaak
- 8 Vergaarde kennis
- 9 Vervelend doordenken
- 10 Noorse dondergod
- 13 Beperkt qua lengte
- 14 Spraak
- 18 Torso
- 19 Motto
- 21 Bevel van een speciale soldaat
- 22 Plechtige gelofte
- 23 Populaire drank
- 24 Openbare ambtenaar

VERTICAAL

- 1 Kleurrijk hoofddeksel
- 2 Bestekgebruikende vogel
- 3 Hier of daar
- 4 Blauwvariant
- 5 Dubbeldier
- 6 Rust, reinheid en regelmaat
- 11 Hoort bij maneschijn
- 12 Halsband
- 15 Schaduw
- 16 Ontsluiten
- 17 Haperend kledingstuk
- 20 Tipgeld

De oplossing vindt u op pagina 27

HOROSCOOP

Illustratie **Paul Kimkes**

Schorpioen 23 oktober - 21 november

Overgave is geen zwakte, het is een uiting van moed. Wees bereid om het universum in zijn volledigheid te vertrouwen. Het is een tijd van vooruitgang en spirituele groei. Sta jezelf tegelijkertijd toe om de hulp, ondersteuning en middelen die je ter beschikking worden gesteld te ontvangen.

Boogschutter 22 november - 21 december

Niet ieder verhaal heeft een happy end. Het leven op aarde kan soms een rommeltje zijn. Probeer de behoefte om overal een betekenis in te vinden, los. Door de realiteit te accepteren zoals hij is, zal je in staat zijn een verschuiving teweeg te brengen in zowel je innerlijke als je uiterlijke wereld.

Steenbok 22 december - 20 januari

Perfectie is een illusie, Steenbok. Accepteer dat er bepaalde dingen zijn die je niet in je eentje kunt bereiken. Door voorbij illusies te gaan die door het ego zijn gecreëerd, zul je in staat zijn de hulp en ondersteuning te accepteren die je op dit moment nodig hebt.

Waterman 21 januari - 19 februari

Accepteer waar je op dit moment bent. Accepteer dat je bepaalde antwoorden nooit zult ontvangen. Accepteer dat het leven je precies de omstandigheden aanbiedt die nodig zijn voor jouw groei en ontwikkeling. Deze acceptatie is het kostbaarste wat je je jezelf kunt schenken. Een geschenk die je benadering van het leven zal transformeren.

Vissen 20 februari - 20 maart

Het leven is niet altijd aardig voor je geweest, maar dat betekent niet dat je het verhaal van verlies en mislukking met je mee moet torsen naar de toekomst. Het universum biedt je de kans om op een reset-knop te drukken. Plant de zaden van hoop met een liefdevol bewustzijn.

Ram 21 maart - 20 april

Creëer een nieuwe realiteit voor jezelf. Stop met het verspillen van tijd en energie door tegen jezelf te zeggen dat je het niet waard bent en dat je nooit zult ontvangen waar je naar verlangt. Door je kracht en potentieel te bevestigen kun je een ware paradigmaverschuiving teweegbrengen.

Stier 21 april - 21 mei

Sta jezelf toe het verleden los te laten. Het betreden van onbekende paden kan ongemakkelijk aanvoelen. Onthoud dat aan ontwikkeling en verandering stevast chaos vooraf gaat. Omarm dit ongemak echter als onderdeel van jouw persoonlijke transformatie en de spirituele groei die je doormaakt.

Tweelingen 22 mei - 21 juni

Kan het zijn dat je je behoeften niet duidelijk communiceert? Dat je de indruk wekt dat alles goed is en je grip op het leven hebt? Het is tijd om de stem van het ego het zwijgen op te leggen. Sta jezelf toe om de steun en begeleiding te ontvangen die je nodig hebt.

Kreeft 22 juni - 22 juli

Laat je meedragen door de stroom, in plaats van je ertegen te verzetten. Het zal je naar gunstige veranderingen leiden. Een nieuwe manier van leven die je omhult met positiviteit en veerkracht. Je zult met trots terugkijken op dit moment als een keerpunt in je leven.

Leeuw 23 juli - 23 augustus

Vertrouw op de magie, Leeuw. Vertrouw op de tekenen en waar ze je naartoe leiden. Je wordt voortgestuwd naar het licht. Luister naar je intuïtie en maak van zelfgroei een prioriteit. Consistentie is het toverwoord dat deuren voor je zal openen die eerder gesloten bleven.

Maagd 24 augustus - 22 september

Het is een uitdagende tijd in je leven. Je hebt misschien het gevoel dat je vastzit in een sleur, ondanks al jouw inspanningen om vooruit te komen. Begrijp wat de huidige omstandigheden jou proberen te vertellen. Laat los wat jou niet meer dient, dan maak je ruimte voor radicale verandering.

Weegschaal

23 september - 22 oktober

Vat de dingen niet te persoonlijk op. Hoe mensen reageren is slechts een weerspiegeling van waar ze zich op hun reis bevinden. Laat oordelen los en oefen de kunst van vergeving. Leer op dit ogenblik je eigen geluk te zijn, het helpt je te zegevieren over de beproevingen van jouw uiterlijke realiteit.

STRAATKLINKERS

STRAAT IN WOORD EN BEELD

Door **Wietske Aupers** Illustratie **Robby Bakker**

De vrouw is druk bezig geweest met haar nieuwe ontwerp voor een geboortekaartje. Met enthousiasme heeft zij vorm en kleur erin toegepast en is tevreden. De verse koffie wacht: ze huivert een beetje, zet de verwarming aan en kijkt naar buiten, waar de herfstwind waait en de wolken een grijsgrauwe tint beginnen te krijgen. De straat lijkt nog veel langer dan gewoonlijk en niemand is buiten. Het schelle geluid van kinderstemmen is verstomd, de scholen zijn begonnen en de zomervakantie lijkt eeuwen geleden. Nog een kopje koffie en dan ...

DE RIEPE BUSINESSCLUB

De bedrijven in dit overzicht ondersteunen De Riepe. Wilt u als bedrijf ook bijdragen? Dat kan, neem gerust contact met ons op: 050-5791818 (09:00-13:00 uur).

Aksion
Als de zon, tekentherapie
Bike Centre Dik, Groningen
Dagblad van het Noorden, (NDC mediagroep)
De Huismeesters, Groningen
Digno BV, Haren
Doesburg autoverhuur, Groningen
Dunk
Forum Groningen
Gemeente Groningen SoZaWe
Groningen Seaports
Groninger Kredietbank
Klooster Reizen, Haren
Kluzzenbedrijf Jan
Kompas Zuidlaren
Lotus uitvaart, Thesinge
Metaware BV , Groningen
Mamamini Helpman
New Nexus, Tynaarlo
Noback Ingenieursbureau, Groningen

Bewindvoering en inkomensbeheer
Tekentherapie, opleiding en begeleiding
Van ventiel tot helm
Nieuws uit Groningen/Drenthe
Woningcorporatie stad Groningen
Informatietechnologie
Van sjorband tot aanhangwagen
Deskundigheid in de geestelijke Gezondheidszorg
Boeken, films en events
WIJ is dichtbij
Havendienstverlening
Sociale hulpverlening
Reisbureau
Veur putjederij in en omt hoes
Specialist in financiële zorgverlening
Uitvaartverzorging en -begeleiding
Cloudoplossingen managementsystemen
Goededoelenkringloop
IT consultancy- en adviesbureau
Techn. natuurk. berekeningen en ontwerpen

Noorderlink, Groningen
Noorderpoort, Groningen
Old Burger Weeshuis, Leeuwarden
’t Oortje Sieraden, Groningen
Praktikos, Assen
Preventief Veiligheidsdiensten BV, Groningen
Rijkschool Gerald, Peize
Rottinghuis aanemingsbedrijf BV, Groningen
Schaap Strafrechtadvocaten, Groningen
Schilders de Vries, Groningen
Stichting Terwille, Groningen
Tandartsenpraktijk De Verbetering, Groningen
Verslavingszorg Noord Nederland, Groningen
Willem Rietman Interieur Tynaarlo

Vacatures Noord Nederland
Beroepsonderwijs in Groningen/Drenthe
Ontwikkelen op sociaal, cultureel gebied
Oorbellenspecialzaak
Trainingsbureau
Gastvrij beveiligen
Auto- en motorrijkschool
Allround bouwbedrijf in het Noorden
Strafrechtadvocatuur
Sterk in duurzaam ondernemen
Vrij van verslaving
Gezond begint in de mond
Perspectieven bieden
Meubilair op maat

Wat zou het te gek zijn als ik een woord op mijn ramen schrijf of een tekst uit een gedicht waar buurtbewoners dan weer op kunnen anticiperen, denkt ze. De saaiheid verdrijven, verbinding krijgen met anderen en wat zullen de reacties zijn? Zo gedacht, zo gedaan: samen met haar zoontje flyert zij in de straat, zodat men bijvoorbeeld een zin uit een tekst naar haar toe kan sturen. Een woord dat hun raakt, inspireert of iets waar men hoop uit kan putten. De woorden stromen de volgende dagen letterlijk haar mailbox binnen en meteen voegt zij het woord bij de daad en schildert op haar ramen. Er ontstaat een variatie van kernteksten zoals “Ontmoet de ander en jouzelf” en “Mens, durf te leven en te lezen!”.

Ze experimenteert met veel materialen en gebruikt speciale verfstiften, maar ook raam en kleefstickers. Soms is het een heel gedoe om de verf er weer af te boenen, maar ze merkt dat er steeds betere en uitwasbare producten worden gemaakt. Soms komen straatbewoners kijken en vragen haar wat ze aan het doen is of om gewoon even een gezellig

praatje te maken. In de straat woont een oudere man met een verhaal over zijn familie: zijn ouders en grootouders hadden een eigen bakkerij en als kind snoof hij de zoete, weeïge geur op van het heerlijke deeg, waarvan hij natuurlijk direct kon proeven. Ze nodigt hem uit voor een interview en hij kan niet ophouden met vertellen over hoe zijn vader brood bakte, koek en nog meer lekkers uit de bakkerij die altijd blijft voortleven in zijn herinneringen. Zijn verhalen vormen de grootste inspiratiebron voor wat zij op haar ramen schildert.

Regelmatig blijven mensen, die voorbij lopen of fietsen, staan bij de ramen van de vrouw om te lezen wat er die dag weer op staat. In de winter schrijft zij de tekst:

*Door weer en wind
Kiezen voor elkaar
Samen vriendschap vieren
Een klein woord,
Een groot gebaar.*

Volgende maand in De Riepe:

Ik sta nieuw

Ixta Noa is een naam die nieuwsgierigheid opwekt. Het betekent ‘Ik sta nieuw’ en is een organisatie voor en door mensen met psychische kwetsbaarheid. Ixta Noa onderhoudt praktijkhuizen, plekken waar mensen tot rust kunnen komen en oefenen met dingen in de praktijk die voor hen soms moeilijk zijn.

En verder:

- Lightwave
- De oorlog van mijn vader

Deze zal verschijnen rond
1 november 2022

Oplossing puzzel van pagina 23

	¹	Z		²	W	A	R		³	T		⁴	J	K		⁵	E		⁶	R		S
		E			F				O				S			G			E			
⁷	R	E	S	T					⁸	E	E	T	H	O	E	K						
		M				⁹	R	I	J	K			I	J		T			R			
		I	J		A				A					¹⁰	D	E	R	D	E			
¹¹	S	L		¹²	A	P	E	N									I			E		
	K				A							¹³	T	O		¹⁴	U	P		¹⁵	E	T
¹⁶	I	N	R	I		¹⁷	T					E			R				M			
	S		D				R				¹⁸	H	E	G					O			
¹⁹	T	A	B	L	E	A	U							²⁰	E	R	T	S				
	O		O				I				I				N		I					
²¹	K	O	L	O	N	I	S	A	T	I	E											

Nu ook op social media

@de_riepe

@deriepe

Scan mij!

OPVANGINSTELLINGEN

GRONINGEN

GRONINGEN

Dagopvang
Leger des Heils
Kostersgang 28
9711 CX Groningen
tel. 050-313 36 60
Dagelijks van 12.00 – 17.00 uur

Open Hof
Spilsluizen 5
9712 NR Groningen
tel. 050-312 21 22
ma t/m vr. 10.00 – 12.00 uur
zo t/m vr. 19.30 – 21.00 uur
Zondagavondviering om 18.45 uur

Twaalfde Huis
Eemskanaal Noordzijde 32a
9713 AB Groningen
tel. 050-579 78 45
Ma t/m vr. 9.30-16.30 uur

Beschermd Wonen (Vast&Verder)
Damsterdiep 267, 9713 EE Groningen

24-uurs opvang
Algemene opvang
Van Heemskerckstraat 75
9726 GH Groningen
tel. 050-599 14 20, www.wender.nl

Hoendiephuis voor jongeren
Noorderstationsstraat 88
9717 KR Groningen
tel. 0591-648 261, www.wender.nl

Wonen Schoolstraat
Woonvoorziening (Beschermd wonen)
Schoolstraat 11
9712 JP Groningen
tel. 0591-648 261, www.wender.nl

LIMOR woonvoorziening Hiddemaheerd
Hiddemaheerd 112
9737 KX Groningen
tel. 0900-4857545
058-215 16 94, www.limor.nl

Nachtopvang
Schoolstraat 9
9712 JP Groningen
tel. 0591-648 261, www.wender.nl
dagelijks 21.00-10.00 uur
zon- en feestdagen van 21.00 tot 11.00 uur
Aanmelden en binnenkomen om te kijken of er plek is kan vanaf 21.00 uur tot 23.00 uur. Ook kun je maandag t/m vrijdag tussen 10:00 uur en 11:00 uur aan de Schoolstraat 3 langskomen om je aan te melden.

APPINGEDAM
LIMOR woonvoorziening
Vangnetvoorziening Cornelis Albertsstraat
Cornelis Albertstraat 7
9901 EJ Appingedam
tel. 0900-4857545
www.limor.nl

HOOGEZAND

Wonen Hoogezand
Mansholtstraat 1-a
9602 SB Hoogezand
tel. 0591-648 261
www.wender.nl

VEELERVEEN

Reintegratie-centrum

De Spetse Hoeve
Spetsbrugweg 4
9566 TK Veelerveen
tel. 0597- 541 341

VEENDAM

24 uren opvang
LIMOR Woonvoorziening
Burgemeester Bosscherstraat 10
9641 NG Veendam
tel. 0598-615111
www.limor.nl

LEEK

Crisisopvang Leek
Oldebertweg 61
9351 PC Leek, tel. 0900-118 88 81
www.wender.nl

WINSCHOTEN

Dagbesteding Werkpro
Papierbaan 60
9672 BH Winschoten
tel: 059-743 3004

DRENTHE

ASSEN

Kommarin

Maatschappelijke Opvang voor dak- en thuislozen Assen
Havenkade 16
9403 AH Assen
tel. 088-8393381

Openingstijden:
Dagopvang:
ma t/m vr 10:00-15:00 uur
Nachtopvang:
dagelijks 21:00-09:00 uur

Leger des Heils
Kortdurende opvang en beschermd wonen
Maria in Campislaan 257
9406 JG Assen

EMMEN

Dagopvang

Leger des Heils
Verlengde Spoorstraat 11
7811 GA Emmen
tel. 0591-658 233
Geopend ma t/m vr. 10.30-16.30 uur

Leger des Heils opvang Emmen

Weerdingerstraat 204
7822 BK Emmen
tel. 088-065 22 40

Leger des Heils
Beschermd Wonen Boshuis
Boslaan 138
7822 EP Emmen

HOOGEVEEN

Dagopvang
Beukemaplein 14
7906 AK Hoogeveen
ma tm vr. 10.30-16.30 uur

FRIESLAND

DRACHTEN

Wonen Drachten

Stationsweg 118
9201 GS Drachten
tel. 0591-648 261
www.wender.nl

LEEUWARDEN

Dagopvang

Leger des Heils
De Tuinen 32
8911 KE Leeuwarden
tel. 0900-118 88 81
geopend 10.00-16.00 uur
(woensdag 12.00-16.00 uur)

DAC Leeuwarden

Zuidergrachtswal 15-16
8933 AD Leeuwarden
tel. 0591-648 261
geopend 10.00-16.00 uur
www.wender.nl

Algemene Opvang

Nieuweweg 3
8911 LK Leeuwarden
tel. 0591-648 261
www.wender.nl

d’ Ambacht

Cornelis Trooststraat 48
8932 BR Leeuwarden
tel: 058-299 99 30
dambacht@werkpro.nl

Huis voor Jongeren

Huizumerlaan 101
8934 BE Leeuwarden
tel. 0591-648 261
www.wender.nl

Zorgopvang

J.H. Knoopstraat 2
8933 GS Leeuwarden
tel. 0591-648 261
www.wender.nl

Wonen Hoekstersingel

Hoekstersingel 51-53
8922 AM Leeuwarden
tel. 0591-648 261
www.wender.nl

Wonen Bonifatiusplein

Bonifatiusplein 19
8911 JT Leeuwarden
tel. 0591-648 261
www.wender.nl

Nachtopvang

Oostergoweg 1 (Wirdumerpoort)
8911 MA Leeuwarden
tel. 0591-648 261
www.wender.nl

Aanloophuis Leeuwarden

Bagijnestraat 36
8911 DR Leeuwarden
tel. 058-212 72 37
www.aanloophuisleeuwarden.nl

LIMOR Crisisopvang en

woonvoorziening de Kei

De Kei 5
8918 AR Leeuwarden
tel. 0900-485 7545
www.limor.nl

ENGWIERUM

Leger des Heils
Beschermd Wonen
Fjellingsreed6
9132 EN Engwierum

BURGUM

Crisisopvang Burgum

Prinses Margrietstraat 63
9251 HB Burgum
tel. 0591-648 261
www.wender.nl

HEERENVEEN

Aanloophuis de Brege

Herenwal 2
8441 AZ Heerenveen
0513-625 926
www.aanloophuisoerdebrege.nl

SNEEK

Sociaal Pensioen Sneek

Lemmerweg 53
8606 AA Sneek tel. 0591-648 261
www.wender.nl

De Herberg

Vier kamers voor dak- en thuislozen, verblijf maximaal 2 maanden
Kloosterdwarssstraat 3
8603 AG Sneek
Herbergtelefoon: 06-235 415 65

LIMOR Crisisopvang

Gonggrijpstraat

Gonggrijpstraat 9
8607 BD Sneek
tel. 0515-43 08 12
www.limor.nl

Eigen keuzes maken zonder ouders

Tekst en fotografie door **Maarten Vermeulen**

Mathilde verloor de basis van haar ouders op haar zestiende en sindsdien hielpen ze haar nergens meer mee. Als Mathilde iemand nodig had, was er niemand die haar kon helpen met bijvoorbeeld een woning, gezonde relaties opbouwen of het verschil leren kennen tussen goed en fout.

‘Omdat het anders is dan de norm dat je het helemaal zelf moet redden reageren mensen als ik erover vertel nieuwsgierig. Ik werkte bijvoorbeeld al vroeg om te overleven terwijl leeftijdgenoten werkten om van het geld leuke dingen te doen. Ik voelde me onzichtbaar, iedereen had een functie in het leven maar ik had eigenlijk niks. Ik schaamde mij daarvoor, maar ook voor de onveilige situaties waarin ik terecht kwam en waar ik eigenlijk als jonge vrouw niet in had moeten zitten. Het is alsof bepaalde mannen een soort neus hebben voor vrouwen die kwetsbaar zijn.’

‘Doordat ik op mijzelf ben aangewezen heb ik wel geleerd dat ik een heel sterk en vindingrijk persoon ben die oplossingsgericht, creatief en zelfbewust nadenkt. Door te doen en uitproberen en vaak te vallen, heb ik geleerd om op eigen benen te staan. Ik heb mijn trots opzij leren zetten en toxic personen losgelaten!’